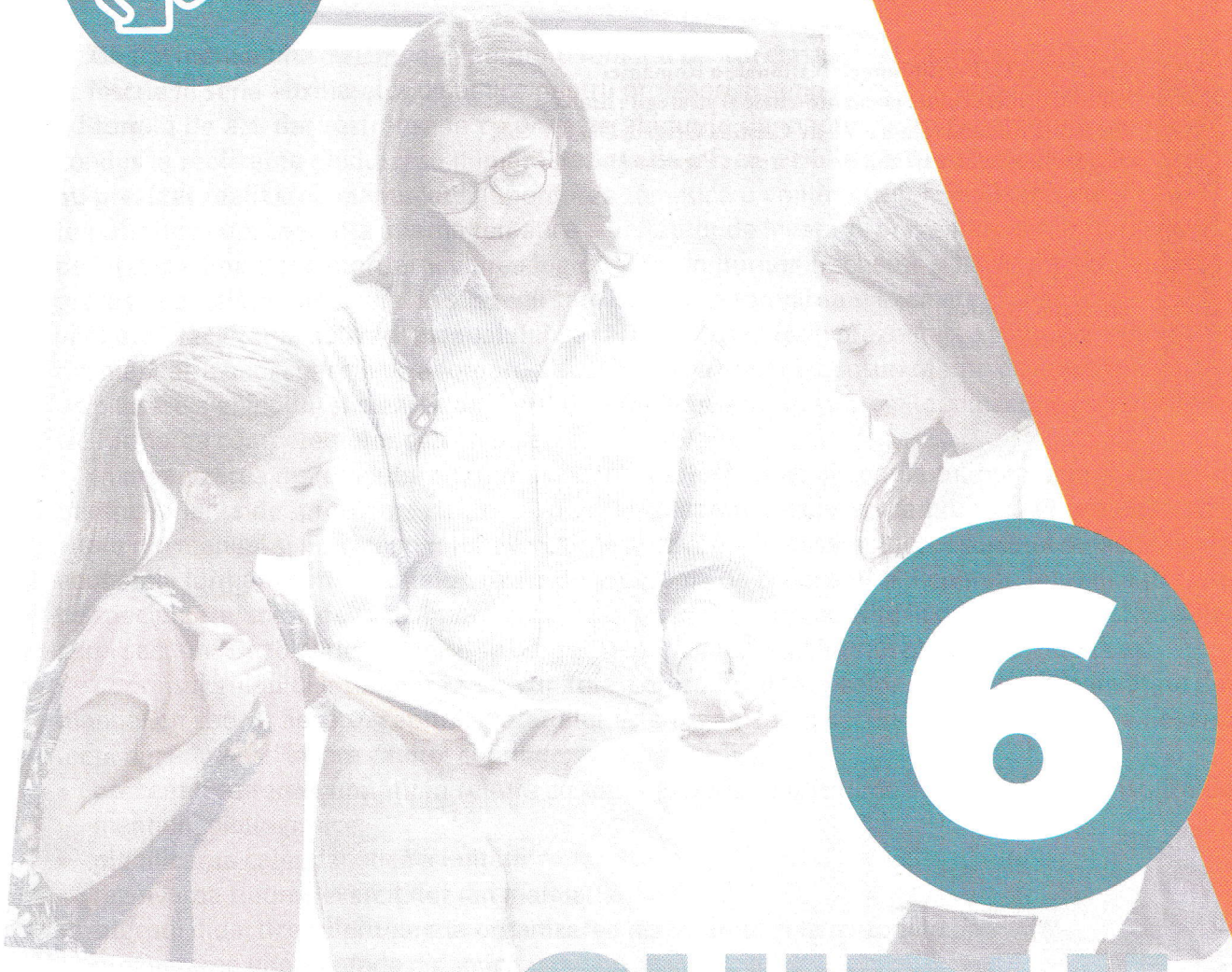

LBRIS

We know
books

Cristina Cergan
Diana Iacob
Bogdan Rațiu
Ioana Tămăian

6

Ghidul Profesorului

ELEMENTE-CHEIE ȘI STRATEGII

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

CLASA A VI-A

Editura Paralela 45

Cuvânt-înainte	3
Prezentarea manualului	6
Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română clasa a VI-a. Competențe generale și specifice	8
Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română clasa a VI-a. Conținuturi	10
Competențe generale și specifice. Clasa a V-a vs clasa a VI-a	12
Conținuturi. Clasa a V-a vs clasa a VI-a	13
Planificarea anuală	16

Recapitulare inițială	20
<i>Planificare. Recapitulare inițială</i>	21

25 / Unitatea 1. Familia

<i>Planificare pe unități de învățare</i>	28	Lecția 8. Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat	50
Lecția 1. Introducere	34	Lecția 9. Limba română în Europa	51
Lecția 2. Textul narativ literar. Instanțele comunicării narative. Naratiunea la persoana I și a III-a	36	Lecția 10. Cuvântul și rolul contextului în crearea sensului	52
Lecția 3. Textul narativ literar în proză: <i>La pădure de Ion Agârbiceanu</i>	38	Lecția 11. Omonimele. Cuvintele polisemantice	54
Lecția 4. Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă	44	1. Omonimele	54
Lecția 5. Rezumatul	45	2. Cuvintele polisemantice	55
Lecția 6. Dicția	47	<i>Recapitulare</i>	56
Lecția 7. Despărțirea cuvintelor în silabe	49	<i>Evaluare</i>	57
		Proiect. Care sunt valorile familiei?	58

59 / Unitatea 2. Școala

<i>Planificare pe unități de învățare</i>	62	Lecția 10. Complementele	92
Lecția 1. Introducere	68	1. Complementul direct	92
Lecția 2. Textul narativ literar. Etapile acțiunii (momentele subiectului)	70	2. Complementul prepozițional. Prepoziția	93
Lecția 3. Textul narativ literar în proză: <i>Lecția</i> <i>de autodescoperire de Teodora Coman</i>	72	3. Complementul indirect	94
Lecția 4. Verbul	82	Lecția 11. Circumstanțialele	95
Lecția 5. Modul conjunctiv	84	1. Circumstanțialul de loc	95
Lecția 6. Modul condițional-optativ	86	2. Circumstanțialul de timp	96
Lecția 7. Posibilități combinatorii ale verbului	87	3. Circumstanțialul de mod	96
Lecția 8. Predicatul nominal. Verbul copulativ <i>a fi</i> . Numele predicativ	89	Lecția 12. Textul narativ	97
Lecția 9. Subiectul neexprimat (inclus, subînțeles)	90	Lecția 13. Contextul de comunicare	101
		Lecția 14. Biblioteca	102
		Proiect. Care sunt activitățile dintr-o bibliotecă?	104
		<i>Recapitulare</i>	105
		<i>Evaluare</i>	105

107 / Unitatea 3. Drumul

<i>Planificare pe unități de învățare</i>	110	Lecția 5. Cazurile substantivului	129
Lecția 1. Introducere	115	1. Cazul nominativ	129
Lecția 2. Dialogul în textul literar	117	2. Cazul acuzativ	130
Lecția 3. Textul narativ literar în proză: <i>D-l Goe... de I. L. Caragiale</i>	119	3. Cazul genitiv. Articolul genitival	130
Lecția 4. Substantivul. Substantivele defective. Substantivele colective	127	4. Cazul dativ	131
Substantivele defective. Substantivele colective	128	5. Cazul vocativ. Punctuația vocativului	132
		Lecția 6. Posibilități combinatorii ale substantivului	133
		Lecția 7. Prezentarea textului	135

Lecția 8. Atitudini comunicative. Inteligența emoțională. Exprimarea adecvată a emoțiilor	136
--	------------

Lecția 9. Limbă și identitate	138
<i>Recapitulare</i>	140
<i>Evaluare</i>	141

143 / Unitatea 4. Lumi reale. Lumi virtuale

<i>Planificare pe unități de învățare</i>	146
Lecția 1. Introducere	151
Lecția 2. Textul argumentativ	153
Lecția 3. Textul nonliterar. Interese și atitudini față de lectură	155
Lecția 4. Textul narativ literar în proză: <i>Barabumbosaur</i> de Cezar Petrescu	158
Lecția 5. Pronumele personal. Flexiunea cazuală	165
Lecția 6. Posibilități combinatorii ale pronumelui. Anticiparea și reluarea prin clitic pronominale	167

Lecția 7. Pronumele reflexiv	169
Lecția 8. Textul explicativ	170
Lecția 9. Strategii de ascultare activă	172
Lecția 10. Muzeul	174
Proiect. Cum ar arăta un muzeu al clasei tale?	175
<i>Recapitulare</i>	176
<i>Evaluare</i>	177

179 / Unitatea 5. Natura

<i>Planificare pe unități de învățare</i>	182
Lecția 1. Introducere	187
Lecția 2. Elemente de versificație. Figuri de stil: epitetul, enumerația	189
1. Elemente de versificație	189
2. Figuri de stil: epitetul și enumerația	190
A. Epitetul	190
B. Enumerația	191
Lecția 3. Textul descriptiv literar în versuri și în proză	192
Lecția 4. Textul descriptiv literar în versuri: <i>Dimineața</i> de Vasile Alecsandri	194

Lecția 5. Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului	201
1. Adjectivul	201
2. Posibilități combinatorii ale adjectivului	202
Lecția 6. Textul descriptiv	203
Lecția 7. Strategii de comprehensiune a textului oral	205
Lecția 8. Valori etice în legendele populare	207
<i>Recapitulare</i>	209
<i>Evaluare</i>	210

213 / Unitatea 6. Societatea

<i>Planificare pe unități de învățare</i>	216
Lecția 1. Introducere	221
Lecția 2. Textul narativ în versuri	223
Lecția 3. Textul narativ literar în versuri: <i>Boul și vițelul</i> de Grigore Alexandrescu	224
Lecția 4. Adverbul	230
Lecția 5. Textul narativ-descriptiv (prezentarea unui proces ca succesiune de etape)	232

Lecția 6. Performarea actelor de limbaj	233
Lecția 7. Valori ale culturii populare în spațiul românesc	234
Proiect. Scriitor în vremea lui Pinteza Viteazul	235
Lecția 8. Limbă vorbită/Limbă scrisă	236
<i>Recapitulare</i>	237
<i>Evaluare</i>	238

Recapitulare finală	239
----------------------------------	------------

Anexe	241
--------------------	------------

1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral

- 1.1. Rezumarea, pe baza informațiilor explicite și implicite, a unor pasaje din diverse tipuri de texte orale narative, monologate și dialogate
- exerciții de ascultare activă, punând întrebări referitoare la o idee/o informație din textul audiat;
 - transformarea unei secvențe monologate într-o secvență dialogată și invers;
 - parafrazarea unor enunțuri dintr-un text audiat;
 - identificarea sensului global al unui text audiat;
 - formularea ideilor principale dintr-un mesaj transmis de către un prieten/coleg;
 - extragerea informațiilor esențiale dintr-o intervenție a unui interlocutor.
- 1.2. Prezentarea unor informații, idei, sentimente și puncte de vedere în texte orale, participând la discuții pe diverse teme sau pornind de la textele citite/ascultate
- elaborarea unui text oral pornind de la un enunț dat/de la o imagine dată;
 - exerciții de exprimare a unui punct de vedere referitor la o idee extrasă dintr-un text oral/scriș;
 - exerciții de întrerupere/reluare a textului oral pentru a realiza ipoteze asupra mesajului și pentru a le confirma/infirma.
- 1.3. Adecvarea comunicării nonverbale și paraverbale la o situație dată, evidențiind ideile și atitudinile, în situații de comunicare față-în-față sau mediată
- relatarea de întâmplări, folosind mima, pantomima;
 - jocuri de rol cu folosirea dialogului pe diverse teme de interes;
 - exerciții de identificare a două elemente paraverbale utilizate de un participant într-o situație de comunicare.
- 1.4. Participarea la interacțiuni verbale simple cu mai mulți interlocutori, având în vedere cantitatea și relevanța informației transmise și primite
- exerciții de construire a unei situații de comunicare pornind de la un aspect relevant pentru comportamentul școlar;
 - exerciții de extragere a unor informații dintr-un dialog;
 - prezentarea unui proiect de grup având ca interlocutori elevi din clasa a V-a;
 - exerciții de schimbare de rol într-o situație de comunicare, evidențiind elementul personal construit;
 - exerciții de completare a unui test de evaluare a comportamentelor interlocutorilor prin prezentări realizate cu ajutorul noilor tehnologii.

2. Receptarea textului scris de diverse tipuri

- 2.1. Corelarea informațiilor explicite și implicite din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale
- solicitarea unor informații clare și detaliate pentru rezolvarea unor sarcini de înțelegere și de interpretare;
 - povestirea subiectului unei opere epice ținând seama de momentele subiectului/etapele acțiunii;
 - identificarea emoțiilor, a sentimentelor și a atitudinilor exprimate într-un text literar și/sau nonliterar.
- 2.2. Rezumarea unor texte, cu grade diverse de dificultate
- coroborarea datelor schemelor logice ale textelor, asocierea termenilor în vederea rezumării unui text;
 - exerciții de elaborare a rezumatului, pe baza planului dezvoltat de idei.
- 2.3. Prezentarea unor răspunsuri personale, creative și critice pe marginea unor texte diverse
- realizarea planului sinoptic (harta textului) al unui text literar prin identificarea elementelor de bază din cadrul textului;
 - formularea unor ipoteze, supoziții privind coordonata spațio-temporală a unei acțiuni;
 - exerciții de utilizare a descrierii și a narațiunii.
- 2.4. Manifestarea preocupării de a înțelege diverse tipuri de texte citite
- colectarea de informații din diverse surse – manuale, documente, seriale ori experiență proprie;
 - exerciții de justificare a unor puncte de vedere pe teme diferite, de interes personal sau școlar;
 - completarea și interpretarea unei grile de autoevaluare privind înțelegerea mesajului scris în texte de diverse tipuri.
- 2.5. Identificarea strategiilor de lectură, a volumului și a diversității materialelor citite
- stabilirea criteriilor de selectare a textelor și a reperelor de lectură în contextul cultural dat;
 - organizarea unor discuții privind ordonarea și ierarhizarea informațiilor obținute prin lectură;
 - completarea unor chestionare de autoevaluare privind folosirea strategiilor de lectură;
 - înregistrarea lecturilor făcute pe parcursul unui semestru într-un grafic.

3. Redactarea textului scris de diverse tipuri

- 3.1. Redactarea unui rezumat, a unui text, pe un subiect la alegere, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate

- exerciții de transformare/rescriere a unor texte după criterii date;
 - exerciții pentru generarea ideilor care urmează a fi incluse într-un text redactat în clasă sau acasă;
 - scrierea unui text cu început/ sfârșit dat, integrând secvențe narative în texte dialogate sau secvențe descriptive în texte narative;
 - elaborarea unei pagini de jurnal prin respectarea convențiilor acestui tip de discurs;
 - redactarea unor compuneri narative și descriptive, pe diverse teme.
- 3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text complex, cu integrarea unor tabele
- exerciții de asociere a unor texte cu o serie de diagrame, tabele, grafice date etc.;
 - exerciții de transpunere a unui text într-o diagramă, într-un grafic sau într-un tabel;
 - redactarea unui text pe baza informațiilor oferite de grafice, tabele, diagrame;
 - scrierea, în echipă sau individual, a unor narațiuni (tip *fantasy*, de exemplu), plecând de la cuvinte/personaje date, completând un organizator grafic specific narațiunii;
 - exerciții de scriere a unui articol de revistă cu asamblarea unor grafice, tabele, diagrame.
- 3.3. Adecvarea textului scris la situația și scopul de comunicare
- exerciții de concepere/realizare a unui text pe o temă dată;
 - exerciții de adecvare a mesajului la situația și scopul de comunicare, prin selectarea unor cuvinte.
- 3.4. Analizarea dificultăților de redactare, oferind soluții, pe baza criteriilor propuse de profesor și discutate cu colegii
- completarea unui test de evaluare aplicat la o lucrare elaborată individual sau în echipă;
 - exerciții de identificare a aspectelor pozitive și negative în comportamentul manifestat în procesul redactării, pe baza unor criterii date;
 - exerciții de asociere dificultate-soluție în procesul de redactare.

4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

- 4.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative
- emiterea de instrucțiuni pentru colegi, folosind corect flexiunea verbală, nominală și pronominală;
 - exerciții de completare, cu aplicarea cunoștințelor privind flexiunea verbală, nominală și pronominală;
 - transpunerea elementelor verbale, nonverbale și paraverbale din comunicarea orală în scris, prin respectarea normelor de punctuație și ortografie.
- 4.2. Aplicarea conștientă a achizițiilor lexicale și semantice de bază, din limba română standard, pentru exprimarea corectă a intenției comunicative
- completarea unor enunțuri cu faptele de limbă omise;
 - transformarea unor forme gramaticale în altele, cerute de context sau impuse de sarcină;
 - crearea unor jocuri de cuvinte, jocuri ortografice etc.;
 - aplicarea în contexte noi și autentice a noilor achiziții lingvistice.
- 4.3. Valorificarea achizițiilor fonetice de bază, în realizarea propriei pronunții și scrieri și pentru evaluarea pronunției și scrierii celorlalți, prin raportarea la normă, cu scopul corectării erorilor în comunicare
- analiza unor enunțuri greșite și corectarea acestora în funcție de normele limbii actuale, în exerciții fonetice diverse;
 - exerciții care să necesite utilizarea dicționarului ortoepic.
- 4.4. Utilizarea deprinderilor dobândite pentru monitorizarea corectitudinii comunicării, prin raportarea la normă
- identificarea greșelilor de semantică, fonetică, ortografie și de punctuație în mesaje online, e-mailuri, în texte scrise olograf;
 - aplicarea cunoștințelor dobândite prin jocuri/rebusuri;
 - exerciții de precizare a sinonimelor, a antonimelor, a omonimelor unor cuvinte date;
 - identificarea sensurilor cuvintelor în funcție de context.
- 4.5. Redactarea unor texte, valorificând gândirea logică și competența lingvistică, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții
- redactarea unor texte cu respectarea normei lingvistice în vigoare.

5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional

- 5.1. Investigarea unor obiceiuri și tradiții românești și ale unor comunități etnice de pe teritoriul României
- discuții despre diferențele culturale ale comunității proprii și ale altor comunități etnice (comportamente sociale, valori, stil de viață), valorificând informațiile din legendele popoarelor;
 - prezentări ale specificului local în spațiul tradițiilor românești;
 - proiect de prezentare a sărbătorilor tradiționale (de iarnă și de primăvară), la români și la alte popoare;
 - elaborarea unei colecții de folclor literar destinate românilor de pretutindeni.
- 5.2. Analiza unor elemente comune identificate în cultura proprie și în cultura altor popoare
- selectarea și prelucrarea informațiilor din materiale diverse (orale, scrise, multimodale), prezentând valorile promovate în tradițiile și obiceiurile diferitelor culturi;
 - analiza unor modele promovate în literatura română și/sau universală și în alte arte (film, teatru, artă plastică etc.).

Tema generală: EU ȘI LUMEA DIN JURUL MEU

Domenii de conținut	Conținuturi
COMUNICARE ORALĂ	<p><i>La conținuturile din clasa a V-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Contextul de comunicare: locul și momentul interacțiunii, relația dintre interlocutori, identitatea interlocutorilor, cunoștințele comune legate de tema discuției Dicția, importanța ei în interacțiunile verbale Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: parafrază, informații explicite și implicite, rezumare Strategii de ascultare activă: valorificarea gradului de înțelegere a mesajului prin formularea unor întrebări de clarificare, de reformulare; semnale nonverbale de încurajare Performarea actelor de limbaj: relația dintre structura lingvistică a actului de limbaj, intenția de comunicare și efectul actului de limbaj Atitudini comunicative: interes, curiozitate, implicare, cooperare în activități de grup. Inteligența emoțională: exprimarea adecvată a emoțiilor
<p>Texte orale propuse pentru ascultare – documentare, emisiuni radio, teatru radiofonic pentru copii, literatură pe audiobook (integral/fragmente)</p> <p>Tipuri de interacțiune propuse – monologate (prezentări pe teme date, povestiri) și dialogate (interacțiuni cu mai mulți participanți)</p>	
LECTURĂ	<p><i>La conținuturile din clasa a V-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Textul narativ literar – în proză, în versuri: <ul style="list-style-type: none"> – Instanțele comunicării narative: autor, narator, personaje – Narațiunea la persoana a III-a și la persoana I – Momentele subiectului/etapele acțiunii – Dialogul în textul literar Textul descriptiv literar – în proză, în versuri Textul argumentativ Versificația: rima, strofa, măsura versurilor, ritmul (intuitiv) Strategii de comprehensiune: reprezentări mentale, integrarea informațiilor textului în propriul univers cognitiv și afectiv Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat (epitetul, enumerația), discuții pe marginea textelor citite Interese și atitudini față de lectură
<p>Sugestii pentru alegerea textelor – texte literare și nonliterare/ficționale și nonficționale (text integral sau fragment; fără definirea conceptelor):</p> <p>(a) texte continue: fabule, pasteluri, povestiri clasice și contemporane, romane din literatura română și universală pentru copii, jurnale, scrisori; e-mailuri, reportaje, știri, recenzii pe web ale unei cărți/cronici de film, regulamente;</p> <p>(b) texte discontinue: grafice, diagrame, tabele;</p> <p>(c) texte multimodale</p> <p>* Pentru narativul literar și descriptivul literar, se vor selecta, în primul rând, texte literare de bază, din operele autorilor clasici ai literaturii române. Profesorii au libertatea să aleagă texte-suport în măsură să sprijine formarea competențelor specifice din programă. Textele selectate trebuie să respecte următoarele criterii: valoric, estetic, formativ și adecvare la vârsta copiilor.</p>	
REDACTARE	<p><i>La conținuturile din clasa a V-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Etapele scrierii, cu accent pe: <ol style="list-style-type: none"> Planul textului Redactarea ciornei și a lucrării pe baza planului Rezumatul Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă

- Tipare textuale de structurare a ideilor; narativ, descriptiv, explicativ, narativ-descriptiv (prezentarea unui proces ca succesiune de etape)
- Adecvarea la temă
- Stil: proprietatea termenilor, puritate și adecvare situațională, originalitate
- Prezentarea textului: tabele corelate cu conținutul textului
- Elemente auxiliare în scriere (paranteze, sublinieri)

Tipuri de texte recomandate pentru activitățile de redactare:

(a) scrisoarea, e-mailul, jurnalul, blogul;

(b) texte narative la persoana I/a III-a, marcând momentele subiectului și circumstanțele;

(c) texte descriptive: portretul, descrierea unui fenomen, a unei emoții;

(d) texte descriptive-narative: procese (de exemplu: un joc, un experiment științific simplu).

**ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE
A COMUNICĂRII**

La conținuturile din clasa a V-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:

Gramatică

- Predicatul nominal. Verbul copulativ *a fi*; numele predicativ. Acordul numelui predicativ
- Subiectul neexprimat (inclus, subînțeles)
- Complementul. Complementul direct, complementul indirect în dativ și complementul prepozițional. Circumstanțialul de mod, circumstanțialul de timp, circumstanțialul de loc. Norme de punctuație (virgula)
- Verbul. Moduri verbale și timpurile lor: conjunctivul și condiționalul-optativ. Posibilități combinatorii ale verbului. Prepoziția
- Substantivul. Substantive colective. Substantive defective. Cazul. Articolul genitival. Punctuația vocativului. Corelarea funcției sintactice cu cazul morfologic. Posibilități combinatorii ale substantivului
- Pronumele personal (flexiune cauzală). Pronumele reflexiv (diferența între pronumele reflexiv și pronumele personal). Posibilități combinatorii ale pronumelui. Anticiparea și reluarea prin clitice pronominale în cazul unor complemente. Aspecte ortografice
- Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului
- Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc). Gradele de comparație

Ortoepie și ortografie

- Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat
- Despărțirea în silabe (principiul fonetic)

Vocabular

- Cuvântul: formă și sens (sensul de bază și sensul secundar; sensul propriu, sensul figurat)
- Rolul contextului în crearea sensului
- Omonime. Cuvinte polisemantice

Variație stilistică

- Limbă vorbită. Limbă scrisă

ELEMENTE DE INTERCULTURALITATE

La conținuturile din clasa a V-a (actualizate), se vor adăuga următoarele:

- Valori etice în legende populare
- Limba română în Europa, comunitatea lingvistică a vorbitorilor de limbă română de pretutindeni
- Valori ale culturii populare în spațiul românesc

În studierea conținuturilor, se vor urmări permanent aspectele normative ortoepice, ortografice, morfologice și de punctuație, utilizându-se constant *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM³)*, *Dicționarul explicativ al limbii române* și alte tipuri de dicționare și îndreptare.

Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de formare/dezvoltare a acestor competențe.

Clasa a V-a

Clasa a VI-a

1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral

1.1. Identificarea temei, a unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicite și/sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narative, monologate sau dialogate

1.2. Prezentarea orală, pe baza unor repere date de profesor, a unor informații și a unor idei, exprimând opinii, emoții și sentimente prin participarea la discuții pe teme familiare, de interes sau pornind de la textele ascultate/citite

1.3. Identificarea unor elemente paraverbale și non-verbale, în funcție de situația de comunicare

1.4. Realizarea unei interacțiuni verbale cu doi interlocutori, folosind strategii simple de ascultare activă și manifestând un comportament comunicativ politicos față de interlocutor(i)

1.1. Rezumarea, pe baza informațiilor explicite și implicite, a unor pasaje din diverse tipuri de texte orale narative, monologate și dialogate

1.2. Prezentarea unor informații, idei, sentimente și puncte de vedere în texte orale, participând la discuții pe diverse teme sau pornind de la textele citite/ascultate

1.3. Adecvarea comunicării nonverbale și paraverbale la o situație dată, evidențiind ideile și atitudinile, în situații de comunicare față-în-față sau mediată

1.4. Participarea la interacțiuni verbale simple cu mai mulți interlocutori, având în vedere cantitatea și relevanța informației transmise și primite

2. Receptarea textului scris de diverse tipuri

2.1. Identificarea informațiilor importante din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale

2.2. Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte diverse

2.3. Formularea unui răspuns personal și/sau a unui răspuns creativ pe marginea unor texte de diferite tipuri, pe teme familiare

2.4. Manifestarea interesului și focalizarea atenției în timpul lecturii unor texte pe teme familiare

2.5. Observarea comportamentelor și a atitudinilor de lectură, identificând aspectele care necesită îmbunătățire

2.1. Corelarea informațiilor explicite și implicite din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale

2.2. Rezumarea unor texte, cu grade diverse de dificultate

2.3. Prezentarea unor răspunsuri personale, creative și critice pe marginea unor texte diverse

2.4. Manifestarea preocupării de a înțelege diverse tipuri de texte citite

2.5. Identificarea strategiilor de lectură, a volumului și a diversității materialelor citite

3. Redactarea textului scris de diverse tipuri

3.1. Redactarea unui text scurt pe teme familiare, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate

3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text simplu, pe o temă familiară, cu integrarea unor imagini, desene, scheme

3.3. Analizarea constantă a propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizibilității, al coerenței și al clarității

3.4. Observarea atitudinilor manifestate în procesul redactării unui text, identificând aspectele care necesită îmbunătățire

3.1. Redactarea unui rezumat, a unui text, pe un subiect la alegere, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate

3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unui text complex, cu integrarea unor tabele

3.3. Adecvarea textului scris la situația și scopul de comunicare

3.4. Analizarea dificultăților de redactare, oferind soluții, pe baza criteriilor propuse de profesor și discutate cu colegii

4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

4.1. Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative

4.2. Aplicarea achizițiilor lexicale și semantice de bază, în procesul de înțelegere și de exprimare corectă a intențiilor comunicative

4.3. Monitorizarea propriei pronunții și scrieri și a pronunției și scrierii celorlalți, valorificând achizițiile fonetice de bază

4.4. Respectarea normelor ortografice și ortoepice în utilizarea structurilor fonetice, lexicale și sintactico-morfologice în interacțiunea verbală

4.5. Utilizarea competenței lingvistice în corelație cu gândirea logică/analogică, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții

4.1. Utilizarea structurilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă și precisă a intențiilor comunicative

4.2. Aplicarea conștientă a achizițiilor lexicale și semantice de bază, din limba română standard, pentru exprimarea corectă a intenției comunicative

4.3. Valorificarea achizițiilor fonetice de bază, în realizarea propriei pronunții și scrieri și pentru evaluarea pronunției și scrierii celorlalți, prin raportarea la normă, cu scopul corectării erorilor în comunicare

4.4. Utilizarea deprinderilor dobândite pentru monitorizarea corectitudinii comunicării, prin raportarea la normă

4.5. Redactarea unor texte, valorificând gândirea logică și competența lingvistică, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții

5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional

5.1. Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culturi

5.2. Identificarea unor valori culturale promovate în textele autorilor români din diferite perioade istorice

5.1. Investigarea unor obiceiuri și tradiții românești și ale unor comunități etnice de pe teritoriul României

5.2. Analiza unor elemente comune identificate în cultura proprie și în cultura altor popoare

CONȚINUTURI. CLASA A V-A VS CLASA A VI-A

Clasa a V-a

Clasa a VI-a

COMUNICARE ORALĂ

- Roluri în comunicare: vorbitor, ascultător
- Reguli de acces la cuvânt (întreruperi, suprapuneri, luarea/predarea cuvântului, așteptarea rândului la cuvânt)
- Unitățile comunicării: actele de limbaj (a afirma, a întreba, a solicita, a recomanda, a promite, a felicita, a declara etc.); perechile de adiacență: întrebare-răspuns, invitație-acceptarea/refuzarea invitației, reproș-acceptarea/refuzul reproșului, a face un compliment-a răspunde la un compliment etc.)
- Elemente paraverbale (intensitate vocală, intonație, tempoul vorbirii) și nonverbale (mimică, poziții corporale, contact vizual). Elementele nonverbale și paraverbale ca mărci ale personalității individului
- Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: cuvinte-cheie, idei principale, temă, informații generale și de detaliu

- Contextul de comunicare: locul și momentul interacțiunii, relația dintre interlocutori, identitatea interlocutorilor, cunoștințele comune legate de tema discuției
- Dicția, importanța ei în interacțiunile verbale
- Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: parafrazăre, informații explicite și implicite, rezumare
- Strategii de ascultare activă: verificarea gradului de înțelegere a mesajului prin formularea unor întrebări de clarificare, de reformulare; semnale nonverbale de încurajare
- Performarea actelor de limbaj: relația dintre structura lingvistică a actului de limbaj, intenția de comunicare și efectul actului de limbaj
- Atitudini comunicative: interes, curiozitate, implicare, cooperare în activități de grup. Inteligența emoțională: exprimarea adecvată a emoțiilor

- Strategii de ascultare activă: ascultarea atentă a interlocutorului fără a-l întrerupe, reținerea corectă a informațiilor, întrebări de clarificare, reformularea unui pasaj, confirmarea prin mijloace nonverbale sau paraverbale a atenției acordate interlocutorului
- Atitudini comunicative: atenție, empatie
- Exprimarea adecvată a emoțiilor

LECTURĂ

- Tipare textuale de structurare a ideilor: narativ, descriptiv, explicativ
 - Cuvinte-cheie, idee principală, idee secundară, temă
 - Planul simplu de idei. Planul dezvoltat de idei
 - Textul narativ
 - Narativul literar. Acțiune, personaj, timp, spațiu
 - Narativul nonliterar. Acțiune, participanți, timp, spațiu
 - Narativul în texte multimodale (text și imagine – banda desenată)
 - Textul descriptiv (literar/nonliterar)
 - Textul explicativ (*aplicativ*)
 - Strategii de comprehensiune: inferențe simple (relații cauză-efect, problemă-soluție etc.), predicții, împărtășirea impresiilor de lectură
 - Strategii de interpretare: răspuns afectiv, discutarea mesajului/mesajelor textului, interpretarea limbajului figurat (personificarea, comparația)
 - Interese și atitudini față de lectură
- Textul narativ literar – în proză, în versuri:
 - Instanțele comunicării narative: autor, narator, personaje
 - Narațiunea la persoana a III-a și la persoana I
 - Momentele subiectului/etapele acțiunii
 - Dialogul în textul literar
 - Textul descriptiv literar – în proză, în versuri
 - Textul argumentativ
 - Versificația: rima, strofa, măsura versurilor, ritmul (intuitiv)
 - Strategii de comprehensiune: reprezentări mentale, integrarea informațiilor textului în propriul univers cognitiv și afectiv
 - Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat (epitetul, enumerația), discuții pe marginea textelor citite
 - Interese și atitudini față de lectură

REDACTARE

- Etapele scrierii: generarea ideilor, planificare, scriere
 - (a)** descoperirea unor subiecte din universul familiar
 - (b)** restrângerea unor teme la aspecte particulare
 - (c)** încadrarea în subiect
 - Prezentarea textului: scrisul de mână, așezarea în pagină; inserarea unor desene, grafice, fotografii, scheme
 - Planul simplu de idei. Planul dezvoltat de idei
 - Părțile textului: introducere, cuprins, încheiere; paragrafe
 - Stil: corectitudine gramaticală, respectarea normelor ortografice și de punctuație
- Etapele scrierii, cu accent pe:
 - a)** Planul textului
 - b)** Redactarea ciornei și a lucrării pe baza planului
 - Rezumatul
 - Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă
 - Tipare textuale de structurare a ideilor; narativ, descriptiv, explicativ, narativ-descriptiv (prezentarea unui proces ca succesiune de etape)
 - Adecvarea la temă
 - Stil: proprietatea termenilor, puritate și adecvare situațională, originalitate
 - Prezentarea textului: tabele corelate cu conținutul textului
 - Elemente auxiliare în scriere (paranteze, sublinieri)

ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

Gramatică

- Enunțul. Punctuația enunțului
- Enunțuri asertive, interogative, exclamative, imperative

Gramatică

- Predicatul nominal. Verbul copulativ *a fi*; numele predicativ. Acordul numelui predicativ
- Subiectul neexprimat (inclus, subînțeles)

- Propoziția simplă. Propoziția dezvoltată
- Propoziția afirmativă. Propoziția negativă
- Predicatul verbal
- Subiectul exprimat (simplu și multiplu). Acordul predicatului cu subiectul
- Atributul
- Verbul (flexiunea verbului în raport cu numărul, persoana, modul și timpul). Moduri verbale: indicativul și imperativul. Timpurile modului indicativ. Timpuri simple și compuse. Structura timpurilor compuse: verbe auxiliare (*a fi, a avea, a vrea*) și forme verbale nepersonale (infinitivul, participiul)
- Substantivul: genul, numărul. Tipuri de substantive: comun, propriu. Categoria determinării: articolul (hotărât, nehotărât). Posibilități combinatorii ale substantivului (substantiv + atribut). Prepoziția
- Pronumele. Tipuri de pronume: pronumele personal, de politețe (flexiunea pronumelui personal în raport cu persoana, numărul, genul)
- Adjectivul. Gradele de comparație. Articolul demonstrativ. Acordul adjectivului cu substantivul
- Numeralul. Tipuri de numeral (cardinal, ordinal). Aspecte normative

Ortoepie și ortografie

- Alfabetul limbii române. Ordonarea cuvintelor după criteriul alfabetic. Dicționarul. Articolul de dicționar
- Tipuri de sunete: Vocală. Consoană. Semivocală
- Corespondența sunet-literă
- Silaba
- Accentul (aplicativ)

Vocabular

- Cuvântul, unitate de bază a vocabularului
- Cuvântul și contextul; forma și sensul cuvintelor
- Categoriile semantice: sinonime, antonime
- Câmpul lexical

Variație stilistică

- Limba standard. Normă și abatere
- Istoria cuvintelor – variații ale formei și ale sensului în timp

- Complementul. Complementul direct, complementul indirect în dativ și complementul prepozițional. Circumstanțialul de mod, circumstanțialul de timp, circumstanțialul de loc. Norme de punctuație (virgula)
- Verbul. Moduri verbale și timpurile lor: conjunctivul și condiționalul-optativ. Posibilități combinatorii ale verbului. Prepoziția
- Substantivul. Substantive colective. Substantive defective. Cazul. Articolul genitival. Punctuația vocativului. Corelarea funcției sintactice cu cazul morfologic. Posibilități combinatorii ale substantivului
- Pronumele personal (flexiune cauzală). Pronumele reflexiv (diferența între pronumele reflexiv și pronumele personal). Posibilități combinatorii ale pronumelui. Anticiparea și reluarea prin clitice pronomiale în cazul unor complemente. Aspecte ortografice
- Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului
- Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc). Gradele de comparație

Ortoepie și ortografie

- Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat
- Despărțirea în silabe (principiul fonetic)

Vocabular

- Cuvântul: formă și sens (sensul de bază și sensul secundar; sensul propriu, sensul figurat)
- Rolul contextului în crearea sensului
- Omonime. Cuvinte polisemantice

Variație stilistică

- Limbă vorbită. Limbă scrisă

ELEMENTE DE INTERCULTURALITATE

- Identitate personală – identitate națională – diversitate culturală și lingvistică
- Carte românească de învățătură: de la prima carte tipărită la cartea digitală
- Modele comportamentale în legende greco-romane

- Valori etice în legendele popoarelor
- Limba română în Europa, comunitatea lingvistică a vorbitorilor de limbă română de pretutindeni
- Valori ale culturii populare în spațiul românesc

Anul școlar: 2023-2024

Unitatea de învățământ:

Profesor:

Aria curriculară: Limbă și comunicare

Disciplina de învățământ: Limba și literatura română

Anul școlar 2023–2024 are 36 de săptămâni, distribuite în 5 module.

Două săptămâni sunt dedicate programelor Școala altfel și Săptămâna verde (acestea se vor desfășura în intervale de cursuri diferite, în perioada 11 septembrie 2023–26 aprilie 2024).

În actuala planificare, săptămâna VII (ultima săptămână din modulul I) și săptămâna XXIX (ultima din modulul 5).

Pentru planificarea anului școlar curent, scanați codul QR alăturat.

Clasa: a VI-a

Manualul: Limba și literatura română. Clasa a VI-a, Editura Paralela 45, 2023

Număr de ore pe săptămână: 4 ore

Modulul I: 11.09.2023 – 27.10.2023 (7 săptămâni/28 de ore, din care una Săptămâna verde/Săptămâna altfel) vacanță: 28.10.2023 – 05.11.2023
Modulul II: 06.11.2023 – 22.12.2023 (7 săptămâni/28 de ore) vacanță: 23.12.2023 – 07.01.2024
Modulul III: 08.01.2024 – 09.02.2024/16.02.2024/23.02.2024 (5/6/7 săptămâni/20/24/28 de ore), în funcție de perioada vacanței stabilită de ISJ vacanță: 12.02.2024 – 18.02.2024 / 19.02.2024 – 25.02.2024 / 26.02.2024 – 03.03.2024, în funcție de perioada vacanței stabilită de ISJ
Modulul IV: 19.02.2024/26.02.2024/04.03.2024 – 26.04.2024 (8 săptămâni/32 de ore, din care una Săptămâna verde/Săptămâna altfel) vacanță: 27.04.2024 – 07.05.2024
Modulul V: 08.05.2024 – 21.06.2024 (6 săptămâni și 4 zile/aproximativ 28 de ore)

MODUL	UNITATEA DE ÎNVĂȚARE	COMPETENȚE SPECIFICE	CONȚINUTURI	NUMĂR DE ORE	SĂPTĂMÂNĂ	OBSERVAȚII
Modulul I (24 de ore)						
Zile libere: 5 octombrie						
I	Introducere		<ul style="list-style-type: none"> Prezentarea manualului Recapitulare inițială. Conceptele clasei a V-a 	3	I	
	Unitatea 1. Familia	1.2; 2.1; 2.2; 2.3; 2.4; 2.5; 3.1; 3.4; 4.2; 4.3; 4.4; 5.2	<ul style="list-style-type: none"> Introducere în tema <i>familia</i> Textul narativ literar. Instanțele comunicării narative. Narațiunea la persoana I și a III-a Textul narativ literar în proză: <i>La pădure de Ion Agârbiceanu</i> (text integral) 	2	I, II	
				1	II, III	
				6		

MODUL	UNITATEA DE ÎNVĂȚARE	COMPETENȚE SPECIFICE	CONȚINUTURI	NUMĂR DE ORE	SĂPTĂMÂNA	OBSERVAȚII
			<ul style="list-style-type: none"> Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă Rezumatul Dicția Despărțirea cuvintelor în silabe Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat Limba română în Europa Cuvântul și rolul contextului în crearea sensului Omonimele. Cuvintele polisemantice Proiect Recapitulare Evaluare 	<p>1</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>IV</p> <p>IV</p> <p>V</p> <p>V</p> <p>V</p> <p>VI</p> <p>VI</p> <p>VI</p> <p>VI</p>	
Săptămâna VII Școala alfel/Săptămâna verde VII						
Vacanță 28 octombrie – 5 noiembrie						
Modulul II (26 de ore)						
Zile libere: 30 noiembrie, 1 decembrie						
			<ul style="list-style-type: none"> Introducere în tema școala Textul narativ literar. Etapele acțiunii (momentele subiectului) Textul narativ literar în proză: <i>Lección de autodescooperare</i> de Teodora Coman (text integral) Verbul. Modul conjunctiv. Modul condițional-optativ Posibilități combinatorii ale verbului Predicatul nominal. Verbul copulativ <i>a fi</i>. Numele predicativ Subiectul neexprimat (inclus, subînțeles) Complementele. 1. Complementul direct. 2. Complementul prepozițional. Prepoziția. 3. Complementul indirect Circumstanțialele. 1. Circumstanțialul de loc. 2. Circumstanțialul de timp. 3. Circumstanțialul de mod Textul narativ Contextul de comunicare Biblioteca Recapitulare Evaluare 	<p>2</p> <p>2</p> <p>5</p> <p>3</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>3</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>I (din modul) / VIII (din anul școlar)</p> <p>I – III (VIII – X)</p> <p>III – V (X – XII)</p> <p>VI (XIII)</p> <p>VI (XIII)</p> <p>VI (XIII)</p> <p>VII (XIV)</p> <p>VII (XIV)</p>	
II	Unitatea 2. Școala	1.3; 2.1; 2.2; 2.3; 2.4; 2.5; 3.1; 3.3; 3.4; 4.1; 4.4; 4.5; 5.2				
Vacanță 23 decembrie – 8 ianuarie						

MODUL	UNITATEA DE ÎNVĂȚARE	COMPETENȚE SPECIFICE	CONȚINUTURI	NUMĂR DE ORE	SĂPTĂMÂNĂ	OBSERVAȚII
III	Unitatea 3. Drumul	1.3; 1.4; 2.1; 2.2; 2.3; 2.4; 2.5; 3.2; 3.3; 4.1; 4.4, 4.5; 5.2	<ul style="list-style-type: none"> Introducere în tema drumul Dialogul în textul literar Textul narativ literar în proză: D-I Goe... de I.L. Caragiale (text integral) Substantivul. Substantivele defective. Substantivele colective Cazurile substantivului. 1. Cazul nominativ. 2. Cazul acuzativ. 3. Cazul genitiv. Articolul genitivul. 4. Cazul dativ. 5. Cazul vocativ. Punctuația vocativului Posibilități combinatorii ale substantivului Prezentarea textului Atitudini comunicative. Inteligența emoțională. Exprimarea adecvată a emoțiilor Limbă și identitate Recapitulare Evaluare 	2 2 5 1 5 1 1 1 1 1 1	I (XV) I – III (XV – XVII) III (XVII) III (XVII) IV (XVIII) IV (XIX) V (XIX) V (XIX) V (XIX) V (XIX) VI (XX)	
			<ul style="list-style-type: none"> Introducere în tema lumi reale, lumi virtuale Textul argumentativ Textul nonliterar. Interese și atitudini față de lectură 	2 2 1	VI (XX) VI (XX) VII (XXI) VII (XXI)	
Vacanță: 12.02.2024 – 18.02.2024 / 19.02.2024 – 25.02.2024 / 26.02.2024 – 03.03.2024 (în funcție de perioada vacanței stabilită de ISJ)						
IV	Unitatea 4. Lumi reale. Lumi virtuale (continuare)	1.2; 1.3; 1.4; 2.1; 2.2; 2.3; 2.4; 2.5; 3.1; 3.3; 3.4, 4.1; 4.4; 4.5; 5.2	<ul style="list-style-type: none"> Textul narativ literar în proză: Barabumbosaur de Cezar Petrescu (text integral) Pronumele personal. Flexiunea cazuală Posibilități combinatorii ale pronumelui. Anticiparea și reluarea prin cliche pronominale Pronumele reflexiv Textul explicativ Strategii de ascultare activă Muzeul Recapitulare Evaluare 	5 3 1 1 1 1 1 1 1 1	I (XXII) II (XXII) II (XXII) III (XXV) III (XXV) III (XXV) III (XXV) IV (XVI) IV (XVI) IV (XVI)	
			<ul style="list-style-type: none"> Textul narativ literar în proză: Barabumbosaur de Cezar Petrescu (text integral) Pronumele personal. Flexiunea cazuală Posibilități combinatorii ale pronumelui. Anticiparea și reluarea prin cliche pronominale Pronumele reflexiv Textul explicativ Strategii de ascultare activă Muzeul Recapitulare Evaluare 	5 3 1 1 1 1 1 1 1 1	I (XXII) II (XXII) II (XXII) III (XXV) III (XXV) III (XXV) III (XXV) IV (XVI) IV (XVI) IV (XVI)	

MODUL	UNITATEA DE ÎNVĂȚARE	COMPETENȚE SPECIFICE	CONȚINUTURI	NUMĂR DE ORE	SĂPTĂMÂNĂ	OBSERVAȚII
	Unitatea 5. Natura	1.1; 2.1; 2.2; 2.3; 2.4; 2.5; 3.1; 3.3; 3.4; 4.1; 4.4; 4.5; 5.1; 5.2	<ul style="list-style-type: none"> Introducere în tema <i>natura</i> Elemente de versificație. Figuri de stil: epitetul, enumerarea Textul descriptiv literar în versuri și în proză Textul descriptiv literar în versuri: <i>Dimineața de Vasile Alecsandri</i> (text integral) Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului 	2 1 2 5 3	IV (XVI) V (XVII) V (XVII) VI (XVII) VII (XXVIII) VII (XXVIII)	
Săptămâna XXIX Săptămâna verde/Școala altfel						
Vacanță 17 aprilie – 7 mai						
	Unitatea 5. Natura (continuare)	1.1; 2.1; 2.2; 2.3; 2.4; 2.5; 3.1; 3.3; 3.4; 4.1; 4.4; 4.5; 5.1; 5.2	<ul style="list-style-type: none"> Textul descriptiv Strategii de comprehensiune a textului oral Valori etice în legendele populare Recapitulare Evaluare 	2 1 1 1 1	I (XXX) I (XXX) I (XXX) II (XXXI) II (XXXI)	
	Unitatea 6. Societatea	1.2; 1.4; 2.1; 2.2; 2.3; 2.4; 2.5; 3.1; 3.3; 3.4; 4.1; 4.4; 4.5; 5.1.	<ul style="list-style-type: none"> Introducere în tema <i>societatea</i> Textul narativ în versuri Textul narativ literar în versuri: <i>Boul și vițelul de Grigore Alexandrescu</i> (text integral) Adverbul Textul narativ-descriptiv (prezentarea unui proces ca succesiune de etape) Performarea actelor de limbaj Valori ale culturii populare în spațiul românesc Limbă vorbită. Limbă scrisă Recapitulare Evaluare 	2 2 5 2 2 1 1 1 1 1 4	II (XXXI) III (XXXII) III (XXXII) IV (XVIII) IV (XXXIII) V (XXXIV) V (XXXIV) V (XXXIV) V (XXXIV) VI (XXXV) VI (XXXV) VI (XXXV) VI (XXXV) VI (XXXV) VII (XXXVI)	
V	Recapitulare finală					